

KORONAVİRÜS

BES fonlarına da bulaştı mı?

Prof. Dr. Serra Eren Sarıoğlu
Ludens İleri Finansal Hizmetler ve
Danışmanlık Yönetici Ortağı

ses@ludens.com.tr

Dünyanın yüz yılda bir yaşadığı salgın krizi ne yazık ki hayatlarımızı her alanda etkiledi. Çalışma düzenimiz değişti, evlerden çıkamaz olduk, hijyen hayatımızın odak noktası haline geldi. Tüm dünyada can kayıpları sarsıcı düzeyde. Şirketler faaliyetlerine ara verdi; kimi tamamen sektörden çekilirken, kimi de dönüşümlü çalışmaya başladı. Yatırım araçlarının fiyatları filmlerde gördüğümüz gibi çığınca bir aşağı bir yukarı hareket etmeye başladı. Dünya hisse senedi piyasaları bir ay içinde ortalama yüzde 30 civarında değer kaybetti.

Korona finansal piyasaları altüst etti

Virüs salgınının mart ayı başında ülkemizde etkisini hissettirmesiyle beraber, dolar ve altın adeta yarışmaya başladı. Altın ve dövizde yeni rekorlar kırıldı. Borsamız ise mart ayında tarihinin belki de en yüksek değer kayıplarından birini yaşadı: Yüzde 23! 2020 yılına başlarken büyük umutlarla endeksin 130 binlere varacağı konuşulurken, birden 85 binleri gördük.

Dünyanın topyekün yaşadığı salgın krizi nedeniyle hükümetler ve merkez bankaları çok ciddi paketler açıkladı. TCMB de diğer merkez bankalarıyla paralel hareket ediyor. Nisan ayıyla birlikte finansal piyasalarda kayıplar telafi edilmeye başladı. Borsa kaybettiğinin yarısını nisanda geri kazandı. Salgın krizinde geline son noktaya baktığımızda, diğer bazı ülkeler gibi biz de normalleşmeye kademeli olarak geçmeye başladık.

BES'ten çıkış oldu mu?

Korona krizinin çalışanlar açısından etkisi oldukça yüksek. Kimi çalışanların gelirleri azaldı, kimilerinininki düzensizleşti. Ücretsiz izin kullananların ise bu dönemde herhangi bir gelirleri yok maalesef. Hal böyle olunca, kişiler kenarda duran BES birikimlerini bozdurmuş mudur, BES'ten çıkışlar olmuş mudur sorusu akla geliyor. Bazı mecralarda bu yönde bilgilendirmeler olsa da biz yine de rakamlara bakalım dedik; doğrusunu onlar söyler. Emeklilik Gözetim Merkezi verilerini incelediğimizde, sanılanın aksine gerek gönüllü gerekse w OKS (otomatik katılım sistemi) tarafında bu dönemde BES katılımcı sayısında artış var...

	31.12.2019	30.04.2020	Katılımcı artışı/azalışı
Gönüllü BES	6.871.132	6.878.207	7.075
OKS	5.354.242	5.455.789	101.547

Yıldız Sayısı	Anlamı	Yıldız Sayısı	Anlamı
★★★★★	Çok iyi ve istikrarlı	★★★	Vasat
★★★★	Çok iyi	★★	Kötü
★★★	İyi	★	Çok Kötü

Reyting tablolarında yalnızca 5 yıldızlı ve 5 yıldızlı istikrarlı fonlar gösterilmiştir. Reytingi yapılan diğer tüm fonların yıldızları için www.ludens.com.tr'yi ziyaret edebilirsiniz. Bir fon eğer 5 yıldızlı ise bunun anlamı, içerisinde yer aldığı kategoride en başarılı fonlar arasında yer aldığıdır. Diğer bir deyişle, ilgili dönemde bu fonun başarısı çok iyidir ve sıralamada en üst sıralarda yer almaktadır. Ayrıca bu en üst sırada yer alan fonlar arasından 5 yıldız alıp geçmiş dönemde istikrarlı biçimde başarılı olan fonlar için de 5 yıldızın yanı sıra istikrarı temsilen ☑ ifadesi kullanılmaktadır.

Gönüllü tarafa yaklaşık 7 bin yeni katılımcı girmiş. OKS'ye ise 100 bin. Tabii çıkışlar muhakkak olmuştur ama bu rakamlar bize net durumu gösteriyor.

Altın ve hisse emeklilik fonuna talep arttı

Bir de yatırım aracı tercihlerindeki değişimlere bakalım. Altındaki yüksek değer kazançları, BES katılımcısını altın fonlarına yönlendirmiş midir?

	31.12.2019	30.04.2020	Katılımcı artışı/azalışı (%)
Altın emeklilik fonları	747.514	810.595	8
Hisse emeklilik fonları	1.346.179	1.364.419	1
Döviz emeklilik fonları	1.788.600	1.788.325	-0,2
Tahvil emeklilik fonları	1.394.808	1.336.580	-4

Tablodan da izlenebileceği gibi altındaki değer artışı katılımcıları altın emeklilik fonlarına yönlendirmiş. Bununla birlikte, düşen hisse senedi fiyatlarını fırsat olarak değerlendiren katılımcılar da emeklilik planlarında hisse fonlarının payını artırmış.

BES fonları getirisine korona etkisi

BES fonlarının koronavirüsten nasıl etkilendiğine 31 Aralık 2019 – 12 Mayıs 2020 önemi itibarıyla bakalım. Yılın başıyla karşılaştığımızda hangi fon türleri ne kadar kazandırmış, hangileri ne kaybettirmiş, aşağıdaki tabloda. Bir de bu getirileri karşılaştırma ölçütleriyle kıyaslayalım...

Altın fonları, altındaki fiyat artışını birebir yansıtmış ve 4.5 ayda katılımcısına yüzde 32 kazandırarak yeni bir rekor kırmış.

Döviz bu kadar yükselirken döviz fonları neden bu artışı yakalayamıyor? Bu en sık sorulan sorulardan biri. Döviz fonları portföylerine direkt döviz alamıyor. Onlar kamu dış borçlanma araçlarını portföylerine katıyor. Borçlanma araçları (kısaca tahvil de diyebiliriz) faiz oranlarında ki yükselişten olumsuz etkilenir. Bu dönemde de faizler yükseldiği için tahviller değer kaybına uğramış. Bu nedenle dövizdeki olumlu etkinin bir kısmı bu kayıpla silinmiş. Hisse fonları, piyasadaki düşüşten etkilenecek negatif değerler yazmış. Ancak burada önemli nokta, hisse emeklilik fonlarındaki düşüş BİST-100 Endeksi'ndeki düşüşten daha az. Dolayısıyla hisse fon yöneticisinin katılımcısını borsadaki düşüşten bir nebze koruduğunu söylemek mümkün.

Emeklilik fonlarının tümünün ağırlıklı ortalama getirisi ise yüzde 8 düzeyinde gerçekleşmiş. Tabii bunu genel ortalamadan söylüyoruz. Her fon için geçerlidir diyemeyiz. Dolayısıyla katılımcılar, kendi fonları özelinde getirilere bakarak kazanç ve kayıplarını izleyebilir.

LUDENS FON RATING EMEKLİLİK FONLARI REYTING SONUÇLARI

(30 Nisan 2020 itibarıyla)

Kamu Borçlanma Araçları Emeklilik Fonları

Fon Kodu	Fon Adı	Yıldızı	Yıllık ortalama getiri (%)	Portföy Büyüklüğü (TL)	Katılımcı Sayısı
AVK	AvivaSA Em. ve Hay. Uzun Vad. Borç. Araç. EYF	★★★★★	14.0	170.515.975	11.540

Kamu Dış Borçlanma Araçları Emeklilik Fonları

EIF	Fiba Em. ve Hay. Oyak Port. K.D.B.A. EYF	★★★★★	24.5	185.476.112	22.564
AVB	AvivaSA Em. ve Hay. Uzun Vad. K.D.B.A. EYF	★★★★★	25.2	1.824.575.083	260.958
AMR	Allianz Yaşam ve Em. İki. K.D.B.A. EYF	★★★★★	26.1	496.348.152	30.945

Hisse Senedi Emeklilik Fonları

AZH	Allianz Hayat Em. His. Sen. EYF	★★★★★	13.9	325.596.567	38.948
ALH	Allianz Yaşam ve Em. His. Sen. EYF	★★★★★	13.0	523.523.313	74.566
CHH	Cigna Finans Em. ve Hay. Bir. His. Sen. EYF	★★★★★	13.7	77.221.773	18.550
EIH	Fiba Em. ve Hay. Oyak Port. His. Sen. EYF	★★★★★	9.4	49.261.025	15.596
BEH	Fiba Em. ve Hay. His. Sen. EYF	★★★★★	13.8	56.386.698	10.607

Esnek Emeklilik Fonları

AHL	Anadolu Hayat Em. Agr. Değ. EYF	★★★★★	11.8	117.042.329	23.481
AHO	Anadolu Hayat Em. Atak Değ. EYF	★★★★★	14.5	1.052.359.938	143.580
HEB	AXA Hayat ve Em. Değ. EYF	★★★★★	16.5	109.020.823	14.505
EIE	Fiba Em. ve Hay. İki. Değ. EYF	★★★★★	15.9	136.338.969	24.958
BEE	Fiba Em. ve Hay. Den. Değ. EYF	★★★★★	17.9	51.052.700	14.401
FEA	Fiba Em. ve Hay. Atlas Port. Değ. EYF	★★★★★	16.9	11.868.645	658
BPE	BNP Paribas Cardif Em. Bir. Değ. EYF	★★★★★	15.7	161.169.195	62.555
FIR	Fiba Em. ve Hay. Osmanlı Port. Değ. EYF	★★★★★	21.9	37.753.317	2.511

Standart Emeklilik Fonları

VEK	Vakıf Em. ve Hay. Stand. EYF	★★★★★	17.2	1.030.839.434	206.388
ATK	Anadolu Hayat Em. Stand. EYF	★★★★★	12.8	513.239.780	108.755
EST	Fiba Em. ve Hay. Oyak Portföy Stand. EYF	★★★★★	15.0	57.501.994	5.278
BNS	BNP Paribas Cardif Em. Stand. EYF	★★★★★	14.3	170.399.661	60.422

NOT: Ludens İleri Finansal Hizmetler ve Danışmanlık Ltd. Şti, Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği'nin notlandırma ve sıralama faaliyetinde bulunması uygun görülen kuruluşlar listesinde yer almaktadır. Ludens İleri Finansal Hizmetler ve Danışmanlık Ltd. Şti, Seri VII - 128.5 no'lu "Bireysel Portföylerin ve Kolektif Yatırım Kuruluşlarının Performans Sunumuna, Performansa Dayalı Ücretlendirilmesine ve Kolektif Yatırım Kuruluşlarını Notlandırma ve Sıralama Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ"de yer alan esaslar çerçevesinde notlandırma ve sıralama faaliyetinde bulunmaktadır. Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği'nin, notlandırma ve sıralama faaliyetinde bulunması uygun görülen kuruluşu listeye alması; notlandırma, sıralama ve diğer faaliyetlerinin kefil olduğu anlamına gelmeyeceği gibi, söz konusu faaliyete ilişkin bir tavsiye olarak da kabul edilemez. 📌